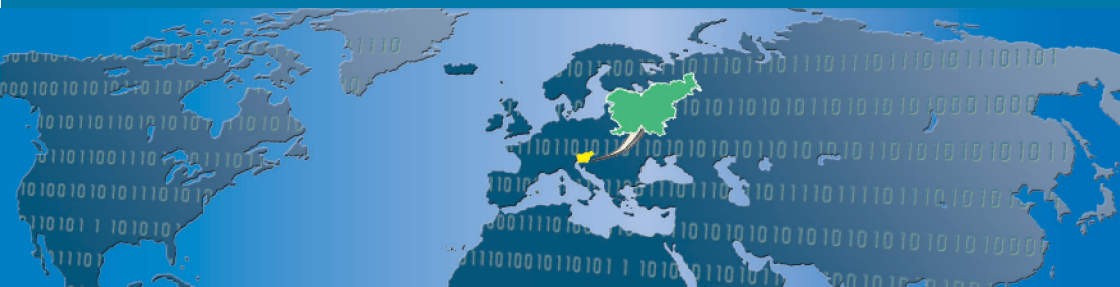

REPUBLIKA SLOVENIJA

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

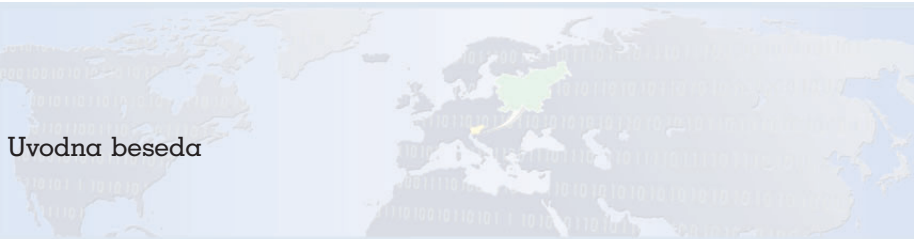

www.stat.si

SLOVENIJA 15 LET PO OSAMOSVOJITVI

Primerjava
nekaterih pomembnejših
statističnih kazalnikov
za leto 1991 in 2005

Ljubljana, 2006

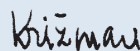

Uvodna beseda

Ob 15. obletnici samostojne Slovenije smo na Statističnem uradu Republike Slovenije izbrali nekaj značilnih statističnih kazalnikov, s katerimi smo želeli ponazoriti stanje v državi na njenem začetku – ob osamosvojitvi leta 1991 – in po petnajstih letih (po zadnjih razpoložljivih podatkih, praviloma za leto 2005). S tem ni prikazan celoten razvoj Slovenije v obdobju po osamosvojitvi in tudi niso prikazana nihanja v tem obdobju, prikazano pa je, kaj smo v teh petnajstih letih dosegli.

V tej brošuri predstavljamo torej izbrane statistične podatke in kazalnike, ki že sami zase govorijo o razvoju, ki ga je Slovenija dosegla po osamosvojitvi. Iz različnih vsebinskih področij smo izbrali najpomembnejše, morda tudi najznačilnejše podatke, jih prikazali v tabelah in jih za boljše razumevanje tudi preprosto opisali. Brošura je informativne narave in tako namenjena najširšemu krogu uporabnikov statističnih podatkov in informacij.

Prepričani smo, da boste odkrili marsikaj zanimivega, in seveda želimo, da bi spremljali razvoj naše države tudi ob novih statističnih podatkih.

Mag. Irena Križman
generalna direktorica

Izdal Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana, Vožarski pot 12 - **Uporaba in objava podatkov dovoljena le z navedbo vira** - Odgovarja generalna direktorica mag. Irena Križman - Uredili Genovefa Ružič in Ana Novak - Slovensko besedilo jezikovno uredila Ivanka Zobec - Oblikoval Dušan Weiss.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

311.312(497.4)''1991/2005''

SLOVENIJA 15 let po osamosvojitvi : primerjava nekaterih pomembnejših statističnih kazalnikov za leto 1991 in 2005 / [uredili Genovefa Ružič in Ana Novak]. - Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije, 2006

ISBN 961-239-115-7
1. Ružič, Genovefa
228255232

• PREBIVALSTVO •

Prebivalstvo in nekateri demografski kazalniki

	1991	2005
Prebivalstvo skupaj	1 998 912	2 003 358
Število rojenih na 100 umrlih	112	97 ¹⁾
Povprečna starost prebivalstva (leta)	36,2	40,6
Mlajši od 15 let	400 855	283 221
Stari 65 let ali več	221 569	312 874
Razmerje med starimi in mladimi	55,3	110,5

1) Podatek za 2004.

Viri: Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve - Centralni register prebivalstva, Ministrstvo za notranje zadeve - Direktorat za upravne notranje zadeve

■ Število prebivalcev Slovenije se je od leta 1991 (1 998 912) povečalo za nekaj več kot 4 tisoč prebivalcev (4 446), tako da smo konec leta 2005 **presegli 2 milijona** (2 003 358). V tem obdobju so na povečanje števila prebivalcev najbolj vplivali pozitivni selitveni tokovi s tujino – predvsem z državami, nastalimi na območju nekdanje Jugoslavije. Že od leta 1997 v Sloveniji umre več prebivalcev, kot se jih rodi. V zadnjih dveh letih se število rojstev sicer rahlo povečuje, vendar ne dovolj, da bi se bistveno spremenil trend negativnega naravnega prirasta.

■ Sicer pa se Slovenija, podobno kot razvite države sveta, **srečuje s staranjem prebivalstva**. Povprečna starost prebivalstva v državi se je od osamosvojitve zvišala za 4 leta in pol; konec leta 2005 je znašala 40,6 leta.

■ Zaradi upada rojstev in podaljševanja življenjske dobe se je spremenilo razmerje med prebivalstvom, starih 65 let ali več, in prebivalstvom, mlajšimi od 15 let. Leta 1991 je bilo v Sloveniji na 100 mladih prebivalcev le 55 starih, konec leta 2005 pa je bilo v državi na 100 mladih že več kot 110 prebivalcev, starih 65 let ali več.

• I Z O B R A Ź E V A N J E •

Število otrok v vrtcih in delež otrok, vključenih v vrtce, začetek šolskega leta

	1991/1992	2004/2005
Število otrok v vrtcih	69 370	54 815
Delež otrok, vključenih v vrtce (%)	47,1	61,4

■ Čeprav se število otrok zmanjšuje, kar je posledica nižje rodnosti prebivalstva, pa **se delež otrok, vključenih v vrtce, povečuje**. V letu 1991 je bilo v predšolsko vzgojo vključenih 46,1 odstotka otrok ustrežne starosti, v letu 2004 že 61,4 odstotka.

■ V obdobju od leta 1991 do leta 2004 se je kot izbirna možnost ob javnih vrtcih močno povečala tudi ponudba vzgoje in izobraževanja v zasebnih vrtcih. V letu 1992 je začel delovati prvi zasebni vrtec, v letu 2004 deluje v našem prostoru že 17 zasebnih vrtcev.

Prebivalstvo, staro 15 let ali več, po doseženi stopnji izobrazbe (ob popisih prebivalstva)

Izobrazba	Število		Delež (%)	
	1991 ¹⁾	2002	1991 ¹⁾	2002
Najmanj srednja, višja in visoka šola	787 041	1 114 403	52,4	67,0
Višja in visoka šola	134 749	215 062	9,0	12,9

1) Podatki preračunani po metodologiji Popisa 2002. V skupnem številu prebivalcev niso upoštevani prebivalci z neznano izobrazbo.

■ Izobrazbena sestava prebivalstva se je med obema popisoma prebivalstva precej izboljšala. Ob popisu leta 1991 je imela **končano najmanj srednjo izobrazbo** dobra polovica prebivalstva, ob popisu 2002 pa sta tako stopnjo izobrazbe imeli **že dve tretjini prebivalstva**. To povečanje je bilo v največji meri posledica povečanja števila prebivalcev z dokončano srednjo izobrazbo. Število prebivalcev z dokončano višjo ali visoko izobrazbo pa se je od leta 1991 do leta 2002 povečalo za 3,9 odstotne točke.

Število študentov in delež študentov na 1 000 prebivalcev

	Število		Delež na 1000 prebivalcev (%)	
	1991	2005	1991	2005
Študenti, vpisani v visokošolsko dodiplomsko in podiplomsko izobraževanje (brez absolventov)	38 151	82 311	19,1	41,1
od tega število študentov podiplomskega izobraževanja	1 647	8 344	0,8	4,2
Diplomanti visokošolskega dodiplomskega in podiplomskega izobraževanja	6 043	13 457	3,0	6,7

■ **Število študentov**, ki so v študijskem letu vpisani v visokošolsko dodiplomsko in podiplomsko izobraževanje, se je od leta 1991 **podvojilo** in presega 80 000. Če temu številu prištejemo še študente višjega strokovnega študija, ki predstavlja vzporednico visokošolskemu študiju, in absolvente, potem število študentov, ki so v tem šolskem letu vpisani v terciarno izobraževanje, krepko preseže 100 000. Število študentov, **vpisanih na podiplomski študij**, pa se je v zadnjih 15 letih **povečalo celo za petkrat**. V primerjavi z letom 1991 se je **podvojilo tudi število diplomantov** dodiplomskega in podiplomskega študija.

■ Leta 1991 je Slovenija imela dve univerzi, v naslednjem študijskem letu bo imela že štiri. Leta 1991 v Sloveniji še ni bilo zasebnih ponudnikov programov dodiplomskega in podiplomskega izobraževanja. Danes imamo čez 30 zasebnih višjih strokovnih in visokošolskih zavodov, obiskuje pa jih že skoraj 10 000 študentov.

• TRG DELA •

Brezposelnost

	1991	2005
Registrirane brezposelne osebe (povprečno letno število)	75 079	91 889
Stopnja registrirane brezposelnosti (%)	8,2	10,2

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

■ **Število brezposelnih oseb** se je na začetku devetdesetih let močno povečevalo. Največ jih je bilo v letih 1993 (129 087) in 1994 (127 056). **Po letu 1998 se je začelo zmanjševati** in leta 2005 je bilo v povprečju 91 889 brezposelnih oseb.

Realni indeksi povprečnih mesečnih plač

	I-XII 2005 I-XII 1991
Bruto	151,7
Neto	157,2

■ Povprečne mesečne **bruto plače so se realno**, torej ob upoštevanju rasti cen življenjskih potrebščin, v obdobju od leta 1991 do leta 2005 **zvišale za 51,7 odstotka**. Povprečne mesečne neto plače pa so se v istem obdobju realno zvišale za 57,2 odstotka.

• ŽIVLJENJSKA RAVEN •

Delovni čas, potreben za nakup potrošnih dobrin

	1990	2005
Črni kruh (kg)	21'	23'
Krompir (kg)	19'	5'
Mleko (l)	15'	8'
Sladkor (kg)	24'	12'
Prava kava (kg)	3h 51'	1h 31'
Dnevni časopis	13'	10'
Barvni TV (56 cm)	163h 35' ¹⁾	61h 47'
Avtomobil Renault Clio	4 389h 2' ¹⁾	2 634h 11'
Vstopnica za kino	45'	1h 1'

1) Podatek za 1995.

■ Večja razvitosti in boljše življenjske razmere se kažejo tudi v tem, da se je v zadnjih desetih do petnajstih letih **pri večini potrošnih dobrin zelo skrajšal delovni čas**, ki ga mora opraviti delavec s povprečno neto plačo, **da jih lahko kupi**. Za nakup avtomobila Renault Clio potrebuje delavec s povprečno neto plačo le še 2 634 ur dela (v letu 1995 je moral zanj delati še 4 389 ur).

Delež gospodinjstev s trajnimi potrošnimi dobrinami

%

	1991	2003
Osebni avtomobil	67	79
Pralni stroj	93	96
Pomivalni stroj	11	37
Barvni televizor	80	96
Hladilnik	94	98
Zamrzovalna skrinja	80	84

■ Višja življenjska raven se kaže tudi pri **boljši opremljenosti gospodinjstev s trajnimi potrošnimi dobrinami**. Pralni stroj, hladilnik in barvni televizor ima skoraj vsako gospodinjstvo. Najbolj se je povečala opremljenost s pomivalnimi stroji, in sicer z 11 odstotkov v letu 1991 na 37 odstotkov v letu 2003. Osebni avtomobil je imelo v letu 2003 že skoraj 80 odstotkov gospodinjstev.

• TRANSPORT •

Število registriranih osebnih avtomobilov

	1991	2005	Indeks 2005/1991
Število	594 289	943 954	158,8

■ **Število registriranih osebnih avtomobilov** se je v obdobju 1991–2005 **povečalo več kot za polovico**. Če se bo tako nadaljevalo, bo v letu 2008 v Sloveniji registriranih že milijon osebnih avtomobilov.

Število potnikov, prepeljanih z javnim cestnim prevozom

	1991	2005	Indeks 2005/1991
Število (1000)	205 001	39 759	19,4

■ Ljudje očitno za svoje prevoze vse bolj uporabljamo svoje avtomobile in vse manj javni prevoz. Število **potnikov, prepeljanih z javnim cestnim prevozom**, je namreč od leta 1991 do 2005 **upadalo** v povprečju za dobrih 11 odstotkov letno. Tako predstavlja število potnikov, prepeljanih v letu 2005, le še slabo petino potnikov, prepeljanih v letu 1991.

• STANOVANJA •

Število in povprečna površina stanovanj (ob popisih prebivalstva)

	1991	2002
Število stanovanj	683 137	777 772
Povprečna površina stanovanj (m ²)	67,3	74,6

■ Od popisa 1991 do popisa 2002 se je **število stanovanj povečalo** za 13,9 odstotka. Povečuje pa se **tudi njihova velikost**, saj je stanovanje leta 1991 v povprečju merilo 67,3 m², leta 2002 pa 74,6 m².

• CENE •

Povprečna letna rast cen

	1991	2005
Inflacija (%)	117,7	2,5

■ V letu 2005 se je slovenska **inflacija spustila na najnižjo raven**, odkar pri nas merimo gibanje drobnoprodajnih cen, in je obenem z 2,5 odstotka na povprečni letni ravni dosegla tudi evropsko raven. Umiritev inflacije in s tem umiritev rasti cen sta zagotovili tudi izpolnjevanje konvergenčnega merila glede cenovne stabilnosti. Za primerjavo naj povemo, da je bila povprečna letna rast cen še v letu 1991 skoraj 118-odstotna.

• BRUTO DOMAČI PROIZVOD •

Nekateri kazalniki bruto domačega proizvoda

	1991	2005
Realna rast bruto domačega proizvoda (1991=100) (%)		55,9
Delež bruto investicij v bruto domačem proizvodu (%)	16,9	25,3
Delež storitev v bruto domačem proizvodu (%)	45,4	54,4

■ Od osamosvojitve do danes se je **bruto domači proizvod realno povečal za 56 odstotkov**. Na gospodarsko rast je pozitivno vplivalo predvsem **povečanje investicij**, saj je delež bruto investicij v bruto domačem proizvodu v letu 1991 znašal 17 odstotkov, v 2005 pa že več kot četrtno.

■ Pomembno je tudi, da se **povečuje delež storitev in zmanjšuje delež kmetijstva**, kar je značilnost razvitega gospodarstva. V letu 1991 so storitve predstavljale manj kot polovico bruto domačega proizvoda, do leta 2005 pa se je njihov delež povečal približno na 55 odstotkov.

Bruto domači proizvod po kupni moči

	1995	2004 ¹⁾
BDP po kupni moči (indeksi obsega, EU-25=100)	68	79

1) Ocena

Vir: Eurostat, New Cronos

■ V zadnjih desetih letih je Slovenija **zmanjšala zaostanek v razvitosti v primerjavi z državami Evropske unije**, saj je bruto domači proizvod na prebivalca Slovenije po kupni moči leta 1995 dosegel 68 odstotkov evropskega povprečja, po prvih ocenah v letu 2004 pa je Slovenija dosegla 79 odstotkov evropskega povprečja. Med vsemi državami članicami EU se je tako uvrstila **na 16. mesto**. Podobno razvite države, kot je Slovenija, so še Ciper, Grčija, Španija in Portugalska.

• KMETIJSTVO •

Pomembnejši kazalniki razvoja kmetijstva

	1991	2005
Delež bruto dodane vrednosti kmetijstva v bruto domačem proizvodu (%)	4,6	1,8
Število kmetijskih gospodarstev	112 310	77 175
Povprečna uporaba kmetijskih zemljišč na kmetijsko gospodarstvo [ha]	4,5	6,3
Povprečno število glav velike živine na kmetijsko gospodarstvo	2,6	5,4

■ Delež bruto dodane vrednosti kmetijstva v bruto domačem proizvodu se je s 4,6 odstotka letu 1991 znižal na 1,8 odstotka v letu 2005. Znižanje je posledica hitrejšega razvoja drugih dejavnosti. **Število kmetijskih gospodarstev se je znižalo** za dobrih 30 odstotkov. **Povečuje se povprečna velikost kmetijskega gospodarstva in število živine.**

• ZUNANJA TRGOVINA •

Uvoz in izvoz blaga ter saldo menjave

	Izvoz	Uvoz	Trgovinska bilanca	Izvoz	Uvoz	Trgovinska bilanca
	1000 USD			1000 EUR ¹⁾		
1992	6 681 162	6 141 011	540 151	5 146 647	4 781 573	365 074
2005	17 896 029	19 626 302	-1 730 273	14 397 054	15 804 786	-1 407 732
Indeks						
I-XII 2005						
I-XII 1992	267,9	319,6		279,7	330,5	

1) V letu 1992 eku po povprečnem letnem tečaju.

■ V letu **1992** je Slovenija izvozila za 6,7 milijarde dolarjev blaga, uvozila pa za 6,1 milijarde dolarjev blaga in imela presežek v vrednosti 540,1 milijona dolarjev. **Pokritost uvoza z izvozom je bila 108,7-odstotna.**

■ V letu **2005** je izvozila za 17,9 milijarde dolarjev blaga, uvozila pa za 19,6 milijarde dolarjev blaga in imela primanjkljaj v vrednosti 1,7 milijarde dolarjev. **Pokritost uvoza z izvozom je bila 91,2-odstotna.**

• TURIZEM •

Prenočitve tujih turistov

	1992	2005	Indeks 2005/1991
Število prenočitev (1 000)	2 015	4 399	218,3

■ Leto 1991 je bilo za slovenski turizem zelo neugodno, od leta 1992 je število prenočitev domačih turistov ustaljeno, **število prenočitev tujih turistov** pa nenehno raste in se je do leta 2005 že **več kot podvojilo**. Razmerje med prenočitvami domačih in tujih turistov se povečuje v korist tujih; v naslednjih letih pričakujemo, da se bo tako gibanje nadaljevalo.

• ENERGETIKA •

Poraba električne energije in energetska odvisnost

	1995	2004
Poraba električne energije na prebivalca (kWh)	4 927	6 348
Energetska odvisnost (%)	50,6	52,3

■ **Poraba električne energije na prebivalca** se je od leta 1995 do leta 2004 **povečala** za 29 odstotkov (predvsem zaradi vse večje opremljenosti z električnimi napravami in zaradi povečane porabe električne energije za hlajenje – tako v gospodinjstvih kot tudi v poslovnih prostorih).

■ Slovenija približno polovico potrebne energije uvozi. **Energetska odvisnost** se je od leta 1995 do 2004 **povečala** za 2 odstotka, predvsem na račun večjega uvoza tekočih in plinastih goriv.

• OKOLJE •

Emisije

	1991	2004
Emisije (CO ₂ ekvivalent) (Gg)	17 333	20 059

■ **Emisije toplogrednih plinov** so se od leta 1991 do leta 2004 **zvišale** za 16 odstotkov, predvsem na račun povečanega cestnega prometa, samo v prometu pa so se v istem obdobju povečale kar za 66 odstotkov.

Odpadki

	1995	2004
Odloženi odpadki na odlagališčih nenevarnih odpadkov, v kg na prebivalca	457	364

■ Količina odpadkov, odloženih na odlagališča **nenevarnih odpadkov, na prebivalca** se je od leta 1995 do 2004 **zmanjšala** za 20 odstotkov. K temu sta prispevali večja okoljska osveščenost prebivalstva, predvsem pa uvedba ločenega zbiranja odpadkov. Tako se ločeno zbrani odpadki ponovno uporabijo (reciklirajo), količine odloženih odpadkov pa se manjšajo.

KAKO DO STATISTIČNIH PODATKOV IN INFORMACIJ?

- **na spletnih straneh Statističnega urada**
www.stat.si
  - **po pošti, telefonu, faksu ali elektronsko**
naslov: Statistični urad Republike Slovenije,
Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana, Slovenija
telefon: (01) 241 51 04
faks: (01) 241 53 44
telefonski odzivnik: (01) 475 65 55
e-naslov: info.stat@gov.si
  - **z naročilom statističnih publikacij**
naslov: Statistični urad Republike Slovenije
Vožarski pot 12, 1000 Ljubljana, Slovenija
telefon: (01) 241 52 84
faks: (01) 241 53 44
e-naslov: prodaja.surs@gov.si
  - **z obiskom informacijskega središča**
poslovni čas: od ponedeljka do četrтка od 9.00 do 15.30
petek od 9.00 do 14.30
-